

Nagy részvét mellett temették el dr. Dézsi Lajost

(A Délmagyarország munkatársától.) Hét-fő délutánra fekete szövettel vonták be a központi egyetem épületének előcsarnokát. A lépcsők tetején emelt katafalk közepén helyezték el dr. Dézsi Lajos dus arannyal díszített koporsóját. Az előcsarnokot megtöltötte a koszorúk sokasága. A család koszorúja mellett ott virított a rektor, az egyetemi tanács, a matematikai kar, a bölcsészeti, a jogi és államtudományi, az orvosi kar, a Magyar Tudományos Akadémia, az ifjuság, a Dugonics-Társaság, az Árpád Bajtársi Egyesület, az egyetemi könyvtár, a Stadium igazgatóságának, a bölcsészeti kar altisztek, a Csaba Bajtársi Egyesület és az Irodalom Történeti Társaság koszorúja. A koporsót virágok borították el, a koporsó mellett szerény fejfa állott: „Itt nyugszik Dézsi Lajos, élt 64 évet...”

Az előcsarnok bejáratánál díszruhás egyetemi altisztek állottak sorfalat. A katafalk bal oldalán gyülekeztek a meghívottak: az egyetemi tanács, élén Schmidt Henrik rektorral, az egyetemi tanárok, magántanárok. Megjelentek többek között: dr. Glattfelder Gyula püsnök, dr. Bartók György a Tudományos Akadémia képviselőjében, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Szalay József, a Dugonics-Társaság elnöke, dr. Berecz János, a katolikus kör elnöke, dr. Buócz Béla helyettes főkapitány, dr. Balogh István lelkész és még sokan mások.

Négy órakor dr. Bakó László református lelkész lépett a koporsó elé. „A Te Benned bízunk elejtől...” kezdetű zsoltár elhangzása után Bakó rövid imát, majd beszédet mondott.

— Önkéntelen tisztelet veszi körül a koporsót — mondotta. Ime a léleknek egy újabb foglya: dr. Dézsi Lajos. Mert lankadatlan kitartással futni az előtte lévő pályát csak az képes, akinek az izmait a lélek feszíti... Ő egy életre odakötözte magát az irodalomtörténethez, másképpen nem tudott volna egy életen keresztül csak dolgozni és csak alkotni. Új világok születtek, valamennyien döbbenet állunk, de ő zavartalanul dolgozott tovább, mert fanatikus volt egy szenvedélynek. A fejfájára a következő szimbólumot lehetne vésni: Sötét erdőben égbenyúló férfikar tart egy fáklyát. A kart kigyók marják, ellenségek veszik körül, de a fáklya mégsem alszik el, mert a lélek táplálja ezzel az ígérel: En tartom a fényt... Ő egy életen keresztül tartotta ezt a fáklyát, amelyet a magyar tudomány reábizott.

A nagyhatású beszéd után az egyetemi ének-kar énekelt el a „Mért oly borus” kezdetű éneket.

Dr. Imre Sándor, a bölcsészeti kar dékánja állott ezután a koporsó elé:

— Még szinte ott állunk ajtód előtt az ifjú doktorjelöltek — mondotta —, lépéseink még akaratosan is szobád felé vezetnek és Te már itt fekszel előttünk holtan. Végigfutottunk e termékeny és utóbb már zárkózott, magányos élet minden mozzanata. Látjuk az eredményeket és látjuk árván maradt íróasztalon élete nagy művének félbenmaradt utolsó kötetét. Az élete nem volt egyszerű: a magyarság szellemi életének szálait bogyozta; nem volt egyhangu, mert az elmúlt korok lelkében vetett tekintetet. Élete 26 éven keresztül együtt futott az egyetem életével, el lehet mondani róla a legnagyobb dicsőítést: *hű volt egyeteméhez az utolsó pillanatig*. Meghatott bennünket utolsó kívánsága, hogy *itt akar pihenni a szegedi földben* és meghatott, hogy utolsó gondolata az egyetem volt. Folytatjuk a munkát, megyünk tovább az uton. Amit végzett, csak az utána jövők veszik hasznát...

Dr. Bartók György a Tudományos Akadémia nevében vett búcsút az elhunyttól. Azzal zárta beszédét, hogy emléket az Akadémia kegyelettel fogja megőrizni. Dr. Sik Sándor, az Irodalomtörténeti Társaság nevében, dr. Baner János a Dugonics-Társaság nevében búcsúzott.

— Abban a földben akari pihenni, ahol Dugonics András, Vedres István és Tömörkény István hamvai nyugszanak — mondotta.

Ezután a koporsót kivitték az épület előtt várakozó halottaskocsira. Négy fekete ló vontatta a koporsót a temető felé. A kocsit után egy gyászruhás hölgy: az elhunyt professzor egyetlen leánya, majd a nagyszámu gyászoló haladt. A kocsit két oldalt a bajtársi egyesületek tagjai vették körül. A koszorúkat külön-köcsi vitte.

Dr. Dézsi Lajos holttestét a református temetőben, dr. Jancsó Miklós sirja közelében hantolták el. A sirnál dr. Bakó László mondott imát, majd a tanítványok búcsúztak a halottól. Búcsúbeszédeiklen hangzottak, hogy Dézsi Lajos nem távozott el körükből, műveiben elevenen él tovább.

Az egyetemi ének-kar éneke után leeresztették a koporsót a sírba. A friss hantra rákerültek a friss koszorúk. Dr. Dézsi Lajos sirját virágerdő vette körül.

„Csődbejutott kereskedők, lezárt boltok, főnkrement iparosok dicsérik a fizéves rendszert”

Kéthly Anna vasárnapi beszámolója — „A munkásságnak és a polgárságnak együttesen kell dolgozni a demokráciáért”

(A Délmagyarország munkatársától.) Vasárnap délelőtt több ezer főnyi hallgatóság jelenlétében tartotta meg beszámolóját Kéthly Anna, Szeged szociáldemokrata képviselője a Korzó Mozi kerthelyiségében. A rendőrség nagy létszámmal vonult fel a gyűlésre. Dr. Valentiny Ágoston nyitotta meg a gyűlést, majd Kéthly Anna lépett a pódiumra és mondotta el nagyhatású beszámoló beszédét.

— Rendes, normális körülmények között a beszámoló a párt munkásságáról szól — kezdte. De rendkívüli körülmények között élünk ma, nem tarthatunk tehát beszámolót, hanem ahelyett nyilvános vádemelést a kormány ellen. Ezek a rendkívüli körülmények közé tartozik, hogy országok és kormányok legnagyobb gondja az, hogy miképpen tud minél több keserűséget és gyűlöletet létrehozni, rendkívüli körülmény, hogy a kapitalizmus halálos sebet kapott. Ma már látják, hogy a jobbrafordulás csakis azon az uton érhető el, amelyet a szociáldemokrácia hirdet. A kapitalizmus nem tudja ellátni a tömegeket.

Telt magtárok mellett éhség tombol, millió és millió éltatlanság van a világnak.

Ma már nincs dolgozó, aki talpon tud maradni, ez is a rendszer hatalmasságainak bűne. Ezeknek az uraknak nincs egyéb gondjuk, minthogy miképpen lehetne visszamenni a középkorba, ahol nem volt más, csak ur és szolga.

— Ez volt a háború után uralomra jutott pártok mentalitása. Lehetett volna alkotni ezen a kis területen is, de ehelyett bűnbakot kerestek és fantasztikus álmokat szöttek: *Turánról, Kemálról, Mussoliniról*.

Mussolini kellett nekik, ahelyett, hogy a józan ész politikáját folytatták volna.

Olyan barátokat szereztek az országnak, akik semmit sem adtak, csaknem mindig követelték. Olaszország elzárkózik a magyar termények elől és — milyen ironia! — a szovjettal köt kereskedelmi szerződést, azzal a szovjettal, amellyel ilyen körülmények között nekünk se lett volna veszélyes gazdasági együttműködésbe kerülni. Tartott ez a politika addig, ameddig telt a békeévek tartalékjából, amíg a kölcsönöket felvették és amíg ezeket elköltötték, anélkül, hogy hasznos beruházásokat eszközöltek volna. Most már Bethlen is úgy látja, hogy az ellenzéki program népszerűbb, pedig a Bethlen-éra üritette ki a magtárakat. Az adóalapok teherbíró képességének fokozására azonban nem tett semmit.

Csődbejutott kereskedők, lezárt boltok, főnkrement iparosok dicsérik ezt a rendszert.

Ilyen körülmények között éppen elég ok van vádemelésre.

— Ezekben az időkben jelentkezik az ifjuság véresen komoly problémája, nem a 16–18 éveseké, hanem a 30–34 éves szakállas fiataloké. A legnagyobb erkölcstelenség az, hogy a fiatal lányoknak és férfiaknak öreg,

80 esztendő apák nyakán kell tengődniük, amikor itt volna az ideje, hogy saját lábukra álljanak. Mindezekkel a problémákkal szemben kifejlődött az a vélemény, hogy erről beszélni nem szabad, mert aki beszél, az könnyen megütheti a bokáját. Így,

ebben a mesterséges sötétségben születettek meg a panamák, a kijárássok, a népjóléti ügyek és a többiek.

Az ország valósággal fellelgett, amikor a múlt évben új kormány vette kezébe a hatalmat. Az elmúlt év azonban megmutatta, hogy nem történt változás. A miniszterelnök könnyű filozofálgatással intézi el a dolgokat. Ez a kormányzat még jobban félrevezeti a parlamentárizmust mint az előző tette. A 33-as és a 6-os bizottságok mandarinjai kormányoznak.

A legrosszabb demokrácia is jobb, mint a diktatura.

A diktatura hívei is csak abban látják a diktatura jogosságát, ha az eredményeket tud felmutatni. Milyen eredményeket ért el a diktatura? Azt jól látjuk az adózás túlfeszítésén, a munkanélküli tömegeken, a kartellek gazdálkodásánál. A bajok morajlása eljutott az egységes pártig is. *Lehet kormányozni szuronyok hegyén is, de szuronyok hegyén ülni kényelmetlen dolog lehet.* Ezért kezdenek koncentrációról beszélni. De

nem személyi változások kellene ide, hanem rendszerváltozás, még pedig gyökeres rendszerváltozás.

Beszédét Kéthly Anna a következőképpen fejezte be:

— *A munkásságnak és a polgárságnak együttesen kell dolgozni a demokráciáért*, akkor az eszme győzni is fog. Vád alá kell helyeznünk a rendszert és ennek a követelésnek nem szabad frázisnak maradnia, a nép erejének kell hozzá megadni a szankciót. Mi azt kérjük a néptől, hogy adja meg nekünk ehhez a vádemeléshez szükséges erőt.

A beszámoló beszédét hosszantartó taps fogadta. Dr. Valentiny Ágoston zárószavaival ért véget lelkes hangulatban a beszámoló-gyűlés.

Nyilatkozat

Igen tisztelt Szerkesztőség! Becses lapjuk 1932. évi szeptember 17-iki számában közli a lapkiadók közös választát Wolf Miksa úr közgyűlési felszólalására. E közlemény személyemet érintő részével kapcsolatban a sajtótörvény 20. és 21. §-ában lefektetett jogokra utalással kérem, szíveskedjék helyreigazításul a következőket közölni.

Valótlán az, hogy bármelyik lap támadó cikket utasította volna vissza. Ellenben való az, hogy a házi kezelésbe vétel, illetve várakozási álláspontot védő tárgyalagos cikket egyes lapok nem közölték. Valótlán az is, hogy én a többi lapokról meg nem engedett módon nyilatkoztam volna a Délmagyarország embere előtt. Való ellenben az, hogy egy lapra vonatkozóan csakis megengedett, való és azonnal bizonyított dolgot mondtam.

A tekintetes Szerkesztőség szíveségét előre is megköszönve, maradtam tisztelettel: Dr. László Ferenc kir. járásbíró.